

واگذاری فعالیت‌های دولتی و توسعه بستر کارآفرینی سازمانی در آب و فاضلاب استان گلستان

دکتر محمد باقر گرجی

استادیار دانشگاه آزاد اسلامی واحد علی آباد کتول

تاریخ دریافت مقاله: ۱۳۸۹/۰۳/۰۶

تاریخ پذیرش مقاله: ۱۳۸۹/۰۷/۱۰

چکیده

کارآفرینی را به مثابه «موتور توسعه اقتصادی» به کار گرفته‌اند، زیرا می‌تواند در رشد و توسعه اقتصادی کشورها که سبب افزایش بهره‌وری، ایجاد اشتغال و رفاه اجتماع می‌شود، نقش مهمی داشته باشد. شرکت آب و فاضلاب استان گلستان در راستای سیاست خصوصی سازی اقدام به واگذاری فعالیت‌های خود به بخش خصوصی نموده است. حال نکته مورد توجه این است که اقدام به واگذاری فعالیت‌ها به عنوان یکی از روش‌های خصوصی سازی چه نتایجی را برای این سازمان در بر خواهد داشت و اینکه چه تاثیری بر کارآفرینی و توسعه آن خواهد گذاشت. بنابراین سوال اصلی پژوهش حاضر این است که: آیا میان واگذاری فعالیت‌های دولتی و توسعه بستر کارآفرینی رابطه معنی داری وجود دارد؟

روش مطالعه حاضر همبستگی - پیمایشی بوده و جامعه آماری تمامی کارکنان شرکت آب و فاضلاب استان گلستان به تعداد ۴۴۰ نفر که از این تعداد، ۲۰۵ نفر به عنوان حجم نمونه و با استفاده از روش نمونه گیری تصادفی ساده انتخاب شدند. روش جمع آوری داده‌ها میدانی و کتابخانه‌ای و ابزار آن دو پرسشنامه و اسناد و مدارک بوده است. پایایی پرسشنامه‌ها به ترتیب برابر با ۰/۹۵ و ۰/۹۳ و روایی با استفاده از روش محتوایی و روش سازه (همسانی درونی) مورد تأیید قرار گرفتند. تجزیه و تحلیل داده‌ها با استفاده از دو روش آمار توصیفی و استنباطی (همبستگی اسپیرمن، کای اسکویئر، فریدمن، ویلکاکسون) صورت گرفته است. در نهایت تمامی فرضیات تحقیق مورد تأیید قرار گرفته‌اند.

واژه‌های کلیدی: کارآفرینی، واگذاری فعالیت‌ها، کارآفرینی فردی، کارآفرینی درون سازمانی، کارآفرینی سازمانی،

مقدمه

در دهه‌های اخیر یکی از بهترین روش‌های افزایش بهره‌وری دولت‌ها خصوصی سازی و واگذاری فعالیت‌های دولتی به بخش خصوصی تشخیص داده شده است و نظر غالب اندیشمندان علم مدیریت و اقتصاد بر کاهش حجم فعالیت‌های دولت و حرکت از سمت دولت عامل به سمت دولت ناظر می‌باشد. با توجه به اینکه امروزه اکثر اندیش‌مندان بر کوچک‌سازی و کاهش حجم فعالیت‌های دولت‌ها با هدف بهبود و افزایش کیفی وظایف دولت‌ها تاکید دارند، لزوم خصوصی‌سازی بیش از پیش احساس می‌شود چرا که خصوصی سازی، این امکان را فراهم می‌سازد که دولت‌ها به سایر وظایف خود بپردازند و از طرفی دیگر، امکان توسعه هرچه بیشتر بستر کارآفرینی سازمانی را فراهم سازند. توسعه کارآفرینی سازمانی از دو بعد قابل بررسی می‌باشد، نخست از نظر توسعه نتایج حاصل از کارآفرینی و دوم از نظر توسعه بستر کارآفرینی سازمانی (ذبیحی و مقدسی، ۱۳۸۵، ۱۲۳).

به طور کلی واگذاری فعالیت‌های دولتی به عنوان یکی از روش‌های خصوصی سازی، جهت تحقق اهدافی نظیر کاهش حوزه فعالیت بخش دولتی، افزایش کارایی، کاهش کسر بودجه و بدهی‌های ملی، مقررات زدایی، افزایش رقابت، گسترش بازار سرمایه... انجام می‌گیرد. حال این نکته مطرح است که آیا می‌تواند ارتباطی میان این واگذاری‌ها و توسعه بستر کارآفرینی سازمانی وجود داشته باشد و اینکه شرکت آب و فاضلاب در راستای فرآیند خصوصی سازی از روش واگذاری فعالیت‌ها استفاده نموده، توانسته تاثیری بر توسعه کارآفرینی داشته باشد. بنابراین سؤال اصلی پژوهش حاضر این است که آیا میان واگذاری فعالیت‌های دولتی و توسعه بستر کارآفرینی سازمانی رابطه‌ای وجود دارد؟

تعریف کارآفرینی

از آنجا که کارآفرینی جزء مفاهیم مدیریتی به شمار می‌رود، دارای یک تعریف قطعی و مشخص نیست و درک کامل از آن نیازمند دیدگاهی بین رشته‌ای است (فردریچسون^۱، ۲۰۰۶: ۲۱۲). واژه کارآفرینی ابتدا در زبان فرانسوی ابداع شد و از اصطلاح و کلمه فرانسوی *Entrepreneur* به معنای واسطه و دلال و یا

اصطلاح انگلیسی *To Undertake* به معنای متعهد شدن اقتباس شده است (احمدپور دریانی، ۴: ۱۳۸۳). در فارسی هم این اصطلاح ابتدا کارفرمایی و سپس کارآفرینی ترجمه شد که هر دو، ترجمه خوبی از این واژه نیستند. به نظر می‌رسد بهتر بود که این واژه به ((ارزش آفرین)) ترجمه می‌شد (احمدپور دریانی، ۱۳۸۰). دانشمندان و محققین علوم مختلف تعاریف مختلفی از کارآفرینی مطرح نموده‌اند که گاه تفاوت‌های مغایر و متناقضی هم با یکدیگر دارند (ذبیحی و مقدسی، ۱۷، ۱۳۸۵). کارآفرینی را فرآیند شکار فرصت‌ها به وسیله افراد، به طور انفرادی (کارآفرینی مستقل) یا در سازمان (کارآفرینی سازمانی)، بدون در نظر گرفتن منابع موجود در اختیار آن‌ها می‌دانند (رضائیان، ۱۳۸۵، ۲۸).

کارآفرینی فرآیندی است که در آن فرد کارآفرین با ایده‌های نو و خلاق و شناسایی فرصت‌های جدید و با بسیج منابع، مبادرت به ایجاد کسب و کار و شرکت‌های نو، سازمان‌های جدید و نوآور و رشد یابنده که توأم با پذیرش مخاطره و ریسک است و منجر به معرفی محصول و یا خدمت جدیدی به جامعه می‌گردد، می‌نماید (میرجام و ورسلو^۲، ۲۰۰۷: ۱۶۸).

انواع کارآفرینی

به طور کلی ادبیات کارآفرینی نشان می‌دهد که کارآفرینی در سه قالب ذیل شکل می‌گیرد:

۱- کارآفرینی فردی^۳: کارآفرینی فردی فرآیندی است که در آن فردی با اتکاء به منابع مالی غالباً شخصی و متکی بر ویژگی‌های شخصیتی نظیر فعالیت، ریسک‌پذیری و اهل عمل بودن اقدام به تأسیس یک کسب و کار جدید می‌نماید و آن را تا رسیدن به موفقیت هدایت می‌کند (هیس ریچ و پیتر^۴، ۱۹۹۸: ۵۸).

۲- کارآفرینی درون سازمانی^۵: کارآفرینی درون سازمانی، مسئولیت به ثمر رساندن یک خلق نوآوران در درون سازمان است به عبارت دیگر، کارآفرینی درون سازمانی فرآیندی است که در آن محصولات یا فرآیندهای نوآوری شده از طریق ابقاء و ایجاد فرهنگ کارآفرینانه در یک سازمان از قبل تأسیس شده به ظهور می‌رسند (کرباسی و دیگران، ۱۳۸۱، ۳).

2. Mirjam and versloot
3. Entrepreneur
4. Hisrich and Peters
5. Intrapreneur

1. Fredrichson

عوامل	شاخص‌های سنجش بستر کارآفرینی سازمانی
	- صداقت و اعتماد متقابل - قدرت تصمیم‌گیری مدیریت ارشد
حمایت و مدیریت	- متولی شدن فعالیت‌های کارآفرینانه - قدردانی از افراد صاحب ایده - استفاده مدیریت از ایده‌های جدید کارکنان - تجربه نوآوری مدیریت - حمایت از پروژه‌های آزمایشی کوچک
حاکمیت	- وجود سهامدار قوی و اصلی - مالکیت مدیران موظف در هیئت مدیره - نسبت بالای مدیران موظف در هیئت مدیره - مالکیت اعضای غیر موظف در هیئت مدیره
سیستم‌ها	- هدفمند و دارای بازخور - پاداش بر اساس عملکرد - پاداش اقتضایی نسبت به تبلیغ ایده‌های سایرین - تشویق ریسک‌های حساب شده (متوسط) - تشویق ایده‌های نو، خلاقیت و نوآوری افراد - افق زمانی بلندمدت (زود نسبت به افراد قضاوت نمی‌شود)
مالی	- سرمایه‌گذاران سازمانی بلندمدت - دسترسی به منابع - سرمایه‌گذاران سازمانی کوتاه مدت - مخارج و هزینه‌های تحقیق و توسعه
آموزشی	- تلاش‌های آموزشی نسبت به خلاقیت، نوآوری و کارآفرینی
اطلاعات	- به کارگیری فناوری اطلاعات

روش‌های واگذاری بخش‌های دولتی به بخش خصوصی

بسیاری از دولت‌ها جهت خصوصی سازی اقدام به فروش شرکت‌ها یا دارایی‌های دولتی به سرمایه‌گذاران خصوصی نموده‌اند. لکن مفهوم خصوصی سازی در برگیرنده گستره عظیمی از خط مشی‌ها بوده و چیزی بیشتر از فروش شرکت‌های دولتی یا دارایی‌هایشان می‌باشد. مفهوم گسترده تر خصوصی سازی در برگیرنده گستره وسیعی از

۳- کارآفرینی سازمانی^۱: کارآفرینی سازمانی به معنای اجرای فرآیند کارآفرینی در داخل سازمان و با استفاده از خصوصیات هم‌چون روحیه پشتکار، ریسک‌پذیری، خلاقیت و نوآوری می‌باشد که طی آن گروهی از افراد درون سازمان تبدیل به موتور توسعه آن می‌گردند (آپتون و همکاران^۲، ۱۹۹۲: ۵).

مدل امکان‌سنجی توسعه بستر کارآفرینی سازمانی

توسعه کارآفرینی سازمانی از دو بعد قابل بررسی می‌باشد، نخست از نظر توسعه نتایج حاصل از کارآفرینی و دوم از نظر توسعه بستر کارآفرینی سازمانی، که پژوهش حاضر به دنبال سنجش توسعه بستر کارآفرینی سازمانی با استفاده از مدل جامع ارائه شده در این خصوص می‌باشد. بر اساس مطالعات انجام شده، هفتاد و هفت عامل به عنوان عوامل مشوق کارآفرینی سازمانی به دست آمده است که پس از تجزیه و تحلیل، در نهایت به سی و دو شاخص جهت سنجش بستر کارآفرینی سازمانی در پنج عامل اصلی ساختار، اهداف و استراتژی‌ها، فرهنگ سازمانی، حمایت مدیریت و سیستم‌ها (حکومتی، پاداش و مالی و آموزشی) تقسیم بندی شده‌اند که در جدول شماره ۱، ارائه شده است (ذبیحی، مقدسی، ۱۳۸۵، ص ۱۲۳-۱۲۶ و صمد آقایی، ۱۳۸۲، ص ۲۵۹-۲۶۷).

جدول ۱: عوامل و شاخص‌های سنجش توسعه بستر کارآفرینی سازمانی

عوامل	شاخص‌های سنجش بستر کارآفرینی سازمانی
ساختار	- ساختار تخت که مانع اجرای ایده‌های نو نباشد - کار گروهی - ارتباطات غیر رسمی، افقی و از پایین به بالا - کارکنان توانمند - تحمل اشتباه و یادگیری از آن - نگران نبودن از شرح شغل - بی‌اهمیت شمردن تظاهر به کار افراد
اهداف و استراتژی‌ها	- آرمان مشترک - فرصت‌گرایی - بازارگرایی
فرهنگ سازمانی	- نبود قلمرو حکومتی بین افراد

1. Entrepreneurship corporate
 2. Upton et al

سازي را تركيب مي کنند، هر يك از آن‌ها خصوصيات خاص خود را داشته و در برگیرنده درجات مختلف از مشارکت دولتي و خصوصي در فعاليت‌های اقتصادي مي‌باشند در جدول شماره ۲، خلاصه‌ای از راهکارهای مختلف خصوصي سازي ارائه شده است (پرکوپنکو، ۱۹۸۰). با کمی دقت به انواع روش‌های ارائه شده مي‌توان دریافت که سه روش انتهایی جدول به گونه ای مطابق با روش واگذاری فعالیت‌های بخش دولتي به بخش خصوصي مي‌باشد.

خط مشي‌هایی است که به تشويق مشارکت بخش خصوصي در تدارک کالاها و خدمات و حذف موقعيت انحصاري بنگاه‌های دولتي مي پردازد مثلاً، دولت‌های اروپاي مرکزی و شرقي جهت خصوصي سازي بسياري از بخش‌های دولتي از رویکردهای متعددي، از جمله اعاده و خصوصي سازي مجدد املاک مصادره ای يا ملي شده توسط دولت‌های سوسياليست، خصوصي سازي خود به خودي يا خود خصوصي سازي توسط مديران بنگاه‌های دولتي و حراج شرکت‌های کوچک - استفاده کرده‌اند. با اينکه دولت‌ها در بيشتري مواقع روش‌های مختلف خصوصي

جدول ۲: راهکارهای مختلف خصوصي سازي (پرکوپنکو، ۱۳۸۰: ۵۶)

روش	هدف	زمينه استفاده
اعاده و خصوصي سازي مجدد	بازگرداندن املاک مصادره شده يا ملي شده به مالکان خصوصي پيشين با پرداخت خسارت به ازاي بخشي از آن با همه آن	روشي براي بازگرداندن املاک کوچک اقامتي، صنعتي، بازرگاني يا کشاورزي به مالکان خصوصي آن‌ها در شرايطي که دادخواست‌ها قابل ملاحظه هستند
حراج	فروش سازماندهي شده از جانب دولت براي فراهم کردن زمينه پيشنهاده قيمت توسط سرمايه داران خصوصي حقيقي در مورد املاک يا دارايي‌های دولتي	روشي براي انتقال مالکيت املاک کوچک بازرگاني، تجاري و خدماتي و ملي به بخش خصوصي در شرايطي که اعاده آن‌ها به صاحبان پيشين عملي نباشد
فروش مستقيم	انتقال املاک دولتي به بخش خصوصي از طريق فروش مستقيم آن‌ها به سرمايه گذاران خصوصي	روشي براي انتقال مالکيت بنگاه‌های دولتي سودآور (به صورت بالقوه يا بالفعل) و کارخانجات و تجهيزات بنگاه‌های دولتي تسويه شده
ارائه سهام	فروش عمومي سهام بنگاه‌های دولتي در بازار بورس يا پيشنهاده فروش سهام به گروه‌های سرمايه گذاري خاص	روشي براي انتقال مالکيت بنگاه‌های دولتي بازسازي شده شرکت‌های سهامي تضامني و شرکت‌های مادر
تصفيه	تجزيه قانوني یک شرکت به گونه ای که کارخانه، تجهيزات و ساير دارايي‌های آن قابل فروش باشد.	روشي براي سرانجام دادن به دارايي‌های بنگاه‌های دولتي غير سود آور و غير رقابتي که پتانسيل بازسازي يا فروش را ندارند.
خرید سهام توسط مديريت يا کارکنان	فروش همه يا بخشي از یک بنگاه دولتي به کارکنان يا مديران	روشي براي جلب مشارکت کارکنان و مديران در بازسازي بنگاه‌های دولتي و ارائه سهام بنگاه‌های دولتي خصوصي شده به ايشان
توزيع عمومي سهام	استفاده از اوراق قرضه، کوپن‌های فروش يا حتي توزيع مجاني اوراق بهادار به شهروندان، جهت خرید سهام بنگاه‌های دولتي که قرار است خصوصي شوند	روشي براي اشاعه مالکيت عمومي در شرکت‌های خصوصي و جلب حمايت عموم براي خصوصي سازي
تجاري کردن يا انحصارزدایی	الزام رقابت بنگاه‌های دولتي با بخش خصوصي در ارائه خدمات و کالاها و حساس شدن در مورد سود و زيان	روشي براي بهبود کارايي بنگاه‌ها و اژانس‌های دولتي که دولت خواهان خصوصي کردن آن‌ها نيست
بستن قرارداد ارائه خدمات عمومي	توافق دولت با شرکت‌های خصوصي در ارائه خدمات مديريت بر تسهيلات براي دوره ای خاص و ارائه امتياز مربوطه به بخش خصوصي	روشي براي افزايش مشارکت بخش خصوصي در بهبود خدمات، و کارايي و استفاده از تجربيات بخش خصوصي در ارائه خدمات
مشارکت بخش خصوصي با بخش دولتي	بازرگاني‌های مشترک ميان دولت و شرکت‌های خصوصي در ارائه خدمات	روشي براي افزايش مشارکت بخش خصوصي در تدارک شالوده‌ها و خدمات عمومي شبه بازرگاني و جلب مشارکت مالي شرکت‌های خصوصي
انتقال خدمات به سازمان‌های خصوصي و غيردولتي	انحلال خدمات دولتي، اعطا اجازه ارائه خدمات به بخش خصوصي استفاده از سازمان‌های خصوصي و غيردولتي براي ارائه بهتر و بيشتري خدمات	روشي براي افزايش و بسط دسترسي به خدمات اجتماعي و عمومي، اسکان ارزان قيمت و ساير خدماتي که در توان دولت نيست يا به تنهائي آن‌ها را ارائه نمي دهد.

چارچوب نظری و مدل تحلیلی (مفهومی) تحقیق

چارچوب نظری، الگویی است که فرد پژوهشگر براساس آن درباره روابط بین عواملی که در ایجاد مساله مهم تشخیص داده شده‌اند، نظریه پردازی می‌کند. در پژوهش حاضر واگذاری فعالیت‌های دولتی به عنوان متغیر مستقل و عوامل پنجگانه ساختار سازمانی، اهداف سازمانی، فرهنگ سازمانی، حمایت مدیریت و سیستم‌های سازمانی به عنوان معیارهای توسعه بستر کارآفرینی، متغیرهای وابسته می‌باشند. مدل تحلیلی^۱، نوعی نمودارسازی برای متغیرهای استخراج شده از چارچوب نظری تحقیق است. (خاکی، ۱۳۷۸، ص ۸۴) مفهوم اساسی مورد مطالعه در پژوهش حاضر، توسعه بستر کارآفرینی سازمانی در شرکت آب و فاضلاب و رابطه ای که واگذاری فعالیت‌های دولتی (در طرح خصوصی‌سازی) می‌تواند با آن داشته باشد است. عوامل و شاخص‌های توسعه بستر کارآفرینی بر اساس مدل جامع امکان‌سنجی، انتخاب و تنظیم گردیده است. همچنین با توجه به اینکه یکی از اهداف خصوصی‌سازی از دیدگاه پارکر، توسعه کارآفرینی می‌باشد، پژوهش حاضر بر آن بوده که به بررسی این رابطه بپردازد. بنابراین مدل مفهومی در نمودار شماره ۱، نشان داده شده است.

اهداف تحقیق

هدف اصلی از پژوهش حاضر تعیین رابطه میان واگذاری فعالیت‌های دولتی و توسعه بستر کارآفرینی سازمانی در شرکت آب و فاضلاب استان گلستان می‌باشد و اهداف فرعی عبارتند از:

- ۱- بررسی و تعیین رابطه میان واگذاری فعالیت‌های دولتی و ساختار سازمانی
- ۲- بررسی و تعیین رابطه میان واگذاری فعالیت‌های دولتی و اهداف سازمانی
- ۳- بررسی و تعیین رابطه میان واگذاری فعالیت‌های دولتی و فرهنگ سازمانی

۴- بررسی و تعیین رابطه میان واگذاری فعالیت‌های دولتی و حمایت مدیریت

۵- بررسی و تعیین رابطه میان واگذاری فعالیت‌های دولتی و سیستم‌های سازمانی

۶- تعیین ترتیب اولویت و اهمیت هر یک از عوامل مرتبط با توسعه بستر کارآفرینی سازمانی

سوال‌ها و فرضیه‌های تحقیق

سوال ۱: آیا میان واگذاری فعالیت‌های دولتی و توسعه بستر کارآفرینی سازمانی رابطه معنی داری وجود دارد؟

سوال ۲: ترتیب اولویت و اهمیت هر یک از شاخص‌های توسعه بستر کارآفرینی سازمانی چگونه است؟

فرضیه اصلی: میان واگذاری فعالیت‌های دولتی و توسعه بستر کارآفرینی سازمانی رابطه معنی داری وجود دارد.

فرضیه‌های فرعی

فرضیه فرعی ۱: میان واگذاری فعالیت‌های دولتی و ساختار سازمانی رابطه معنی داری وجود دارد.

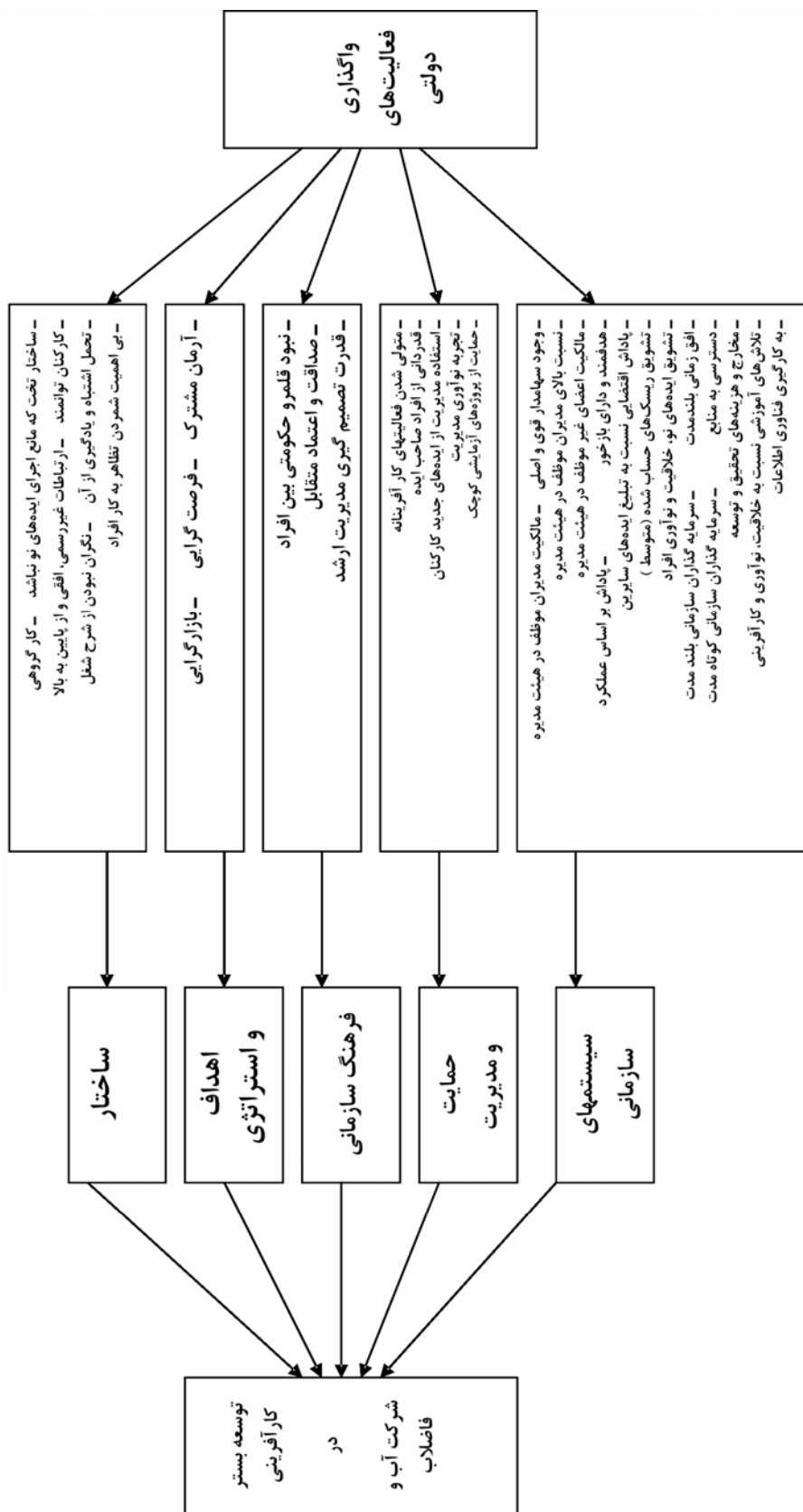
فرضیه فرعی ۲: میان واگذاری فعالیت‌های دولتی و اهداف سازمانی رابطه معنی داری وجود دارد.

فرضیه فرعی ۳: میان واگذاری فعالیت‌های دولتی و فرهنگ سازمانی رابطه معنی داری وجود دارد.

فرضیه فرعی ۴: میان واگذاری فعالیت‌های دولتی و حمایت مدیریت رابطه معنی داری وجود دارد.

فرضیه فرعی ۵: میان واگذاری فعالیت‌های دولتی و سیستم‌های سازمانی رابطه معنی داری وجود دارد.

1. Analytical Model

شکل ۱: مدل مفهومی (تحلیلی) تحقیق

مواد و روش‌ها

تحقیق حاضر از نظر هدف، کاربردی و از نظر نحوه گردآوری داده‌ها، از نوع توصیفی، همبستگی و پیمایشی می‌باشد. جامعه آماری تحقیق حاضر کلیه کارکنان و مدیران مناطق ۱۲ گانه شرکت آب و فاضلاب استان گلستان به تعداد ۴۴۰ نفر می‌باشند. حجم نمونه با توجه به جدول تعیین حجم نمونه کرجسی و مورگان، ۲۰۵ نفر تعیین گردید و روش نمونه‌گیری تصادفی ساده می‌باشد.

روش اجرای تحقیق شامل چند مرحله بوده است. در مرحله نخست وضعیت شاخص‌های توسعه بستر کارآفرینی سازمانی در شرایط حاضر در شرکت آب و فاضلاب مورد بررسی قرار گرفت. در مرحله بعد از طریق پرسشنامه شماره دو به بررسی میزان رابطه میان واگذاری فعالیت‌ها با شاخص‌های توسعه بستر کارآفرینی آزمون پرداخته شد، میزان این ارتباط سنجیده شد تا این موضوع مشخص گردد که در صورت وجود شاخص‌های توسعه بستر کارآفرینی، وجود این شاخص‌ها تحت تاثیر واگذاری فعالیت‌ها بوده است یا خیر؟ در مرحله سوم آزمون‌های مربوط به تایید صحت فرضیات انجام گرفت. همچنین در این مرحله علاوه بر استفاده از روش‌های آماری جهت تأیید فرضیات، از اسناد و مدارک موجود در شرکت که بطور عینی و قابل لمس صحت فرضیات را نشان می‌دادند استفاده گردید. جهت جمع‌آوری داده‌ها از هر دو روش میدانی و کتابخانه‌ای استفاده گردیده است. در روش میدانی از دو پرسشنامه، یکی به منظور تعیین وجود شاخص‌هایی که باعث توسعه کارآفرینی می‌گردند و دیگری جهت بررسی رابطه میان واگذاری فعالیت‌ها و توسعه بستر کارآفرینی سازمانی. همچنین از اسناد و مدارک موجود در شرکت که وضعیت شاخص‌های توسعه بستر کارآفرینی سازمانی را تایید می‌نمود نیز استفاده گردید.

پایایی پرسشنامه‌ها با استفاده از روش کرونباخ به ترتیب برای پرسشنامه اول، ۰/۹۵ و برای پرسشنامه دوم ۰/۹۳ تعیین گردید. همچنین روایی پرسشنامه‌ها با استفاده از دو روش محتوایی و همسانی درونی مورد تأیید قرار گرفت. جهت تجزیه و تحلیل داده‌ها و آزمون فرضیات تحقیق از روش‌های آمار استنباطی مناسب نظیر ضریب

همبستگی اسپیرمن، آزمون کای اسکویر، فریدمن، ویلکاکسون و من ویتنی استفاده گردیده است که تمامی این محاسبات با استفاده از نرم افزار SPSS انجام شده است.

نتایج

به منظور بررسی سوالات و فرضیه‌های تحقیق به ترتیب زیر عمل گردیده است:

۱- بررسی وضعیت شاخص‌های توسعه

بستر کارآفرینی سازمانی

در فرآیند تحقیق، ابتدا به بررسی وضعیت شاخص‌های توسعه بستر کارآفرینی سازمانی در شرکت پرداخته شد. نتایج حاصل از این بررسی نشان می‌دهد که در همه شاخص‌ها، درصد گزینه‌های خیلی زیاد و زیاد نسبت به درصد‌های گزینه‌های خیلی کم و کم به مراتب بیشتر است. بنابراین می‌توان اینگونه بیان نمود که شاخص‌های توسعه بستر کارآفرینی سازمانی در شرکت آب و فاضلاب استان گلستان وجود دارند.^۱

۲- بررسی ارتباط میان واگذاری فعالیت‌های دولتی

با شاخص‌های توسعه بستر کارآفرینی سازمانی

به منظور بررسی این رابطه، به دو روش آمار توصیفی و آمار استنباطی عمل شده است. نتایج حاصله از درصد فراوانی داده‌ها حاکی از آن است که در همه شاخص‌ها درصد نظرات مثبت به درصد نظرات منفی به مراتب بالاتر است. بنابراین می‌توان ادعا نمود که وجود شاخص‌های توسعه بستر کارآفرینی سازمانی در نتیجه واگذاری فعالیت‌های دولتی در شرکت آب و فاضلاب استان گلستان بوده است. اما در روش استنباطی با استفاده از آزمون ویلکاکسون به بررسی این رابطه پرداخته شد که نتایج در جدول شماره ۳، ارائه شده است.

سطح معناداری بدست آمده در این آزمون در سطح

۱. با توجه به طولانی بودن داده‌ها، جدول نتایج در مقاله ارائه

نگردیده است.

فرضیه اصلی:

میان واگذاری فعالیت‌های دولتی و توسعه بستر کارآفرینی سازمانی رابطه معنی داری وجود دارد. H1
 میان واگذاری فعالیت‌های دولتی و توسعه بستر کارآفرینی سازمانی رابطه معنی داری وجود دارد. H0
 با توجه به هدف ما که بررسی رابطه میان واگذاری فعالیت‌های دولتی و توسعه بستر کارآفرینی سازمانی است ابتدا باید وجود رابطه آماری معنی دار این دو متغیر را بررسی نماییم. بنابراین جهت تحلیل آماری این فرضیه از آزمون کای اسکویئر یا کای دو که آن را با χ^2 نشان می دهند و نرم افزار SPSS استفاده گردید. جدول شماره ۴، خروجی کامپیوتری آزمون χ^2 می باشد که برای آزمون فرض ما انجام شده است:

جدول ۴: خروجی کامپیوتری آزمون χ^2 (کای اسکویئر)

Chi-Square Tests

	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)
Pearson Chi-Square	30.845 ^a	6	.000
Likelihood Ratio	32.263	6	.000
Linear-by-Linear Association	22.487	1	.000
N of Valid Cases	205		

a. 1 cells (8.3%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 4.88.

متغیرها	فراوانی	کای اسکویئر	درجه آزادی	سطح معناداری	کای اسکویئر مبین
واگذاری فعالیت‌های دولتی	۲۰۵	۳۰/۸۴	۶	۰/۰۰۰	۱۶/۸۱
توسعه بستر کارآفرینی سازمانی	۲۰۵				

در ردیف اول جدول شماره ۴، ابتدا عدد ۳۰/۸۴ آمده است که همان آماره کای مربع آزمون ماست و در مقایسه با مقدار مبین بدست آمده از جدول χ^2 در سطح خطای ۰/۰۰۰ و درجه آزادی ۶ یعنی ۱۶/۸۱، مقدار محاسبه شده

آلفای یک درصد، معنادار است بنابراین می توان گفت وجود شاخص‌های توسعه بستر کارآفرینی سازمانی در نتیجه واگذاری فعالیت‌های دولتی در شرکت آب و فاضلاب استان گلستان بوده است.

جدول ۳: نتایج آزمون ویلکاکسون درباره رابطه میان واگذاری فعالیت‌های دولتی و شاخص‌های توسعه بستر کارآفرینی سازمانی

متغیر	آمارها	نوع رتبه	فراوانی	میانگین رتبه‌ها	Z ویل کاکسون	سطح معناداری
ساختار سازمانی	رتبه‌های مثبت	۱۳۸	۱۱۵/۸۴	-۶/۳۸۴	۰/۰۰۰	
	رتبه‌های منفی	۶۷	۷۴/۵۶			
اهداف سازمانی	رتبه‌های مثبت	۱۶۲	۱۰۴/۰۸	-۹/۲۶۲	۰/۰۰۰	
	رتبه‌های منفی	۳۳	۶۸/۱۵			
فرهنگ سازمانی	رتبه‌های مثبت	۱۵۳	۱۰۸/۹۸	-۷/۹۰۱	۰/۰۰۰	
	رتبه‌های منفی	۴۸	۷۵/۵۹			
حمایت مدیریت	رتبه‌های مثبت	۱۴۱	۱۱۱/۸۳	-۶/۲۹۴	۰/۰۰۰	
	رتبه‌های منفی	۶۳	۸۱/۶۲			
سیستم‌های سازمانی	رتبه‌های مثبت	۱۲۳	۱۱۵/۵۳	-۴/۲۹۵	۰/۰۰۰	
	رتبه‌های منفی	۸۲	۸۴/۲۱			

۳- تجزیه و تحلیل فرضیه‌های تحقیق

جهت دستیابی به اهداف تحقیق، یک فرضیه اصلی و پنج فرضیه فرعی تنظیم گردید. جهت آزمون صحت فرضیه‌ها از آزمون کای اسکویئر و همبستگی اسپیرمن استفاده شد. نتایج بدست آمده به تفکیک فرضیه‌ها به شرح زیر است:

فرض تحقیق تأیید می‌گردد

جدول ۶: خروجی کامپیوتری آزمون χ^2 (کای اسکویر)

Chi-Square Tests

	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)
Pearson Chi-Square	26.350 ^a	6	.000
Likelihood Ratio	27.263	6	.000
Linear-by-Linear Association	14.230	1	.000
N of Valid Cases	205		

a. 0 cells (.0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 5.12.

متغیرها	فراوانی	کای اسکویر	درجه آزادی	سطح معناداری	کای اسکویر مبین
واگذاری فعالیت‌های دولتی	۲۰۵	۲۶/۳۵۰	۶	۰/۰۰۰	۱۶/۸۱
ساختار سازمانی	۲۰۵				

همچنین برای آزمون مجدد از ضریب همبستگی اسپیرمن استفاده گردیده که نتایج در جدول شماره ۷، نشان داده شده است:

جدول ۷: خروجی کامپیوتری ضریب همبستگی اسپیرمن

Correlations

ساختار	واگذاری فعالیت‌ها	Correlation Coefficient	Sig. (2-tailed)	N
		1.000	.000	205
				205
ساختار		.466(**)	.000	205
				205

** Correlation is significant at the 0.01 level (2-tailed).

با توجه به ضریب همبستگی به دست آمده و سطح معناداری محاسبه شده (۰/۰۰۰) تأیید می‌گردد که همبستگی میان متغیر واگذاری فعالیت‌های دولتی و ساختار معنادار است بنابراین فرض صفر رد و فرض تحقیق تأیید می‌گردد

بزرگتر است: $۱۶/۸۱ > ۳۰/۸۴$ ، بنابراین فرض H_0 رد می‌شود فرض تحقیق تأیید می‌گردد. همچنین برای آزمون مجدد از ضریب همبستگی رتبه ای اسپیرمن استفاده گردیده است، که نتایج در جدول شماره ۵، نشان داده شده است.

جدول ۵: خروجی کامپیوتری ضریب همبستگی اسپیرمن

Correlations

شاخص‌های توسعه کار آفرینی	واگذاری فعالیت‌های دولتی	Correlation Coefficient	Sig. (2-tailed)	N
		1.000	.000	205
				205
شاخص‌های توسعه کار آفرینی		.582(**)	.000	205
				205

** Correlation is significant at the 0.01 level (2-tailed).

با توجه به ضریب همبستگی بدست آمده (۰/۵۸۲) و سطح معناداری محاسبه شده (۰/۰۰۰) تأیید می‌گردد که همبستگی میان واگذاری فعالیت‌های دولتی و توسعه بستر کار آفرینی سازمانی معنادار است. بنابراین فرض صفر رد و فرض تحقیق تأیید می‌گردد.

فرضیه فرعی (۱):

میان واگذاری فعالیت‌های دولتی و ساختار رابطه

معناداری وجود ندارد H_0

میان واگذاری فعالیت‌های دولتی و ساختار رابطه

معناداری وجود دارد H_1

همانگونه که در جدول شماره ۶، مشاهده می‌شود در ردیف اول این جدول ابتدا عدد ۲۶/۳۵ آمده است که همان آماره کای دو آزمون ماست و در مقایسه با مقدار مبین بدست آمده از جدول χ^2 در سطح خطای ۰/۰۱ و درجه آزادی ۶ یعنی ۱۶/۸۱، مقدار محاسبه شده بزرگتر است $۲۶/۳۵ > ۱۶/۸۱$ ، بنابراین فرض H_0 رد می‌شود و

جدول ۹: خروجی کامپیوتری ضریب همبستگی اسپیرمن

Correlations

		واگذاری فعالیت‌ها	اهداف سازمانی
Spearman's rho	واگذاری فعالیت‌ها	Correlation Coefficient	1.000
		Sig. (2-tailed)	.000
		N	205
	اهداف سازمانی	Correlation Coefficient	.505(**)
		Sig. (2-tailed)	.000
		N	205

** Correlation is significant at the 0.01 level (2-tailed).

با توجه به ضریب همبستگی بدست آمده و سطح معناداری محاسبه شده (۰/۰۰۰) تایید می‌گردد که همبستگی میان متغیر واگذاری فعالیت‌های دولتی و اهداف سازمانی معنادار است بنابراین فرض صفر رد و فرض تحقیق تأیید می‌گردد.

فرضیه فرعی (۳):

میان واگذاری فعالیت‌های دولتی و فرهنگ سازمانی

رابطه معنی داری وجود ندارد H_0

میان واگذاری فعالیت‌های دولتی و فرهنگ سازمانی

رابطه معنی داری وجود دارد H_1

همان گونه که در جدول شماره ۱۰، مشاهده می‌شود در ردیف اول این جدول ابتدا عدد ۱۵/۲۸ آمده است که همان آماره کای مربع آزمون ما است و در مقایسه با مقدارمبین به دست آمده از جدول χ^2 در سطح خطای ۰/۰۵ و درجه آزادی ۶ یعنی ۱۲/۵۹، مقدار محاسبه شده بزرگتر است $۱۵/۲۸ > ۱۲/۵۹$ ، بنابراین فرض H_0 رد می‌شود فرض تحقیق تأیید می‌گردد.

جدول ۱۰: خروجی کامپیوتری آزمون χ^2 (کای اسکویر)

Chi-Square Tests

	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)
Pearson Chi-Square	15.281 ^a	6	.018
Likelihood Ratio	15.239	6	.018
Linear-by-Linear Association	7.350	1	.007
N of Valid Cases	205		

a. 3 cells (25.0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is .24.

فرضیه فرعی (۲):

میان واگذاری فعالیت‌های دولتی و اهداف سازمانی

رابطه معنی داری وجود ندارد H_0

میان واگذاری فعالیت‌های دولتی و اهداف سازمانی

رابطه معنی داری وجود دارد H_1

همان گونه که در جدول شماره ۸، مشاهده می‌شود در ردیف اول این جدول ابتدا عدد ۱۴/۳۰ آمده است که همان آماره کای مربع آزمون ماست و در مقایسه با مقدارمبین بدست آمده از جدول χ^2 در سطح خطای ۰/۰۵ و درجه آزادی ۶ یعنی ۱۲/۵۹، مقدار محاسبه شده بزرگتر است $۱۴/۳۰ > ۱۲/۵۹$ ، بنابراین فرض H_0 رد می‌شود فرض تحقیق تأیید می‌گردد.

جدول ۸: خروجی کامپیوتری آزمون χ^2 (کای اسکویر)

Chi-Square Tests

	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)
Pearson Chi-Square	14.308 ^a	6	.026
Likelihood Ratio	14.816	6	.022
Linear-by-Linear Association	10.467	1	.001
N of Valid Cases	205		

a. 1 cells (8.3%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 4.15.

متغیرها	فراوانی	کای اسکویر	درجه آزادی	سطح معناداری	کای اسکویر مبین
واگذاری فعالیت‌های دولتی	۲۰۵	۱۴/۳۰۸	۶	۰/۰۲۶	۱۲/۵۹
اهداف سازمانی	۲۰۵				

همچنین برای آزمون مجدد از ضریب همبستگی رتبه ای اسپیرمن استفاده گردیده است که نتایج آن در جدول شماره ۹، نشان داده شده است:

ردیف اول این جدول ابتدا عدد ۱۳/۴۷ آمده است که همان آماره کای مربع آزمون ماست و در مقایسه با مقدار مبین بدست آمده از جدول χ^2 در سطح خطای ۰/۰۵ و درجه آزادی ۶ یعنی ۱۲/۵۹، مقدار محاسبه شده بزرگتر است $۱۳/۴۷ > ۱۲/۵۹$ ، بنابراین فرض H_0 رد می شود و فرض تحقیق تأیید می گردد.

جدول ۱۲: خروجی کامپیوتری آزمون χ^2 (کای اسکویر)

Chi-Square Tests

	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)
Pearson Chi-Square	13.472 ^a	6	.042
Likelihood Ratio	13.002	6	.048
Linear-by-Linear Association	7.106	1	.024
N of Valid Cases	205		

a. 1 cells (8.3%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 4.15.

متغیرها	فراوانی	کای اسکویر	درجه آزادی	سطح معناداری	کای اسکویر مبین
واگذاری فعالیت‌های دولتی	۲۰۵	۱۳/۴۷۲	۶	۰/۰۴۲	۱۲/۵۹
ساختار سازمانی	۲۰۵				

همچنین برای آزمون مجدد از ضریب همبستگی رتبه‌ای اسپرمن استفاده گردیده است که نتایج آن در جدول شماره ۱۳، نشان داده شده است:

جدول ۱۳: خروجی کامپیوتری ضریب همبستگی اسپرمن

Correlations

حمایت مدیریت	واگذاری فعالیت‌ها	Correlation Coefficient	۱.000	.505(**)
		Sig. (2-tailed)	.	.000
		N	205	205
حمایت مدیریت	واگذاری فعالیت‌ها	Correlation Coefficient	.505(**)	1.000
		Sig. (2-tailed)	.000	.
		N	205	205

** Correlation is significant at the 0.01 level (2-tailed).

متغیرها	فراوانی	کای اسکویر	درجه آزادی	سطح معناداری	کای اسکویر مبین
واگذاری فعالیت‌های دولتی	۲۰۵	۱۵/۲۸۱	۶	۰/۰۱۸	۱۲/۵۹
ساختار سازمانی	۲۰۵				

همچنین برای آزمون مجدد از ضریب همبستگی رتبه‌ای اسپرمن استفاده گردیده است که نتایج آن در جدول شماره ۱۱، نشان داده شده است:

جدول ۱۱: خروجی کامپیوتری ضریب همبستگی اسپرمن

Correlations

فرهنگ سازمانی	واگذاری فعالیت‌ها	Correlation Coefficient	1.000	.503(**)
		Sig. (2-tailed)	.	.000
		N	205	205
فرهنگ سازمانی	واگذاری فعالیت‌ها	Correlation Coefficient	.503(**)	1.000
		Sig. (2-tailed)	.000	.
		N	205	205

** Correlation is significant at the 0.01 level (2-tailed).

با توجه به ضریب همبستگی بدست آمده و سطح معناداری محاسبه شده (۰/۰۰۰) تأیید می گردد که همبستگی میان متغیر واگذاری فعالیت‌های دولتی و فرهنگ سازمانی معنادار است بنابراین فرض صفر رد و فرض تحقیق تأیید می گردد.

فرضیه فرعی (۴):

میان واگذاری فعالیت‌های دولتی و حمایت مدیریت

رابطه معنی داری وجود ندارد H_0

میان واگذاری فعالیت‌های دولتی و حمایت مدیریت

رابطه معنی داری وجود دارد H_1

همان گونه که در جدول شماره ۱۲، مشاهده می شود در

جدول ۱۵: خروجی کامپیوتری ضریب همبستگی اسپیرمن

Correlations

			واگذاری فعالیت‌ها	سیستم‌های سازمانی
Spearman's rho	واگذاری فعالیت‌ها	Correlation Coefficient	1.000	.540(**)
		Sig. (2-tailed)	.	.000
		N	205	205
	سیستم‌های سازمانی	Correlation Coefficient	.540(**)	1.000
		Sig. (2-tailed)	.000	.
		N	205	205

** Correlation is significant at the 0.01 level (2-tailed).

با توجه به ضریب همبستگی بدست آمده و سطح معناداری محاسبه شده (۰/۰۰۰) تایید می‌گردد که همبستگی میان متغیر واگذاری فعالیت‌های دولتی و سیستم‌های سازمانی معنادار است بنابراین فرض صفر رد و فرض تحقیق تأیید می‌گردد.

بررسی سوال دوم پژوهش:

سوال اصلی دوم: ترتیب اولویت و اهمیت هریک از شاخص‌های توسعه بستر کارآفرینی سازمانی چگونه است؟

با توجه به نتایج حاصل از تجزیه و تحلیل داده‌ها در خصوص فرضیات تحقیق که وجود ارتباط معنی دار میان متغیرهای واگذاری فعالیت‌های دولتی و توسعه بستر کارآفرینی را تایید نموده است، می توان اینگونه نتیجه گیری نمود که وجود شاخص‌های توسعه بستر کارآفرینی سازمانی، حاصل واگذاری فعالیت‌های دولتی به بخش خصوصی بوده است. حال سؤالی که در اینجا مطرح می شود این است که کدامیک از شاخص‌های توسعه بستر کارآفرینی سازمانی بیشترین تاثیرپذیری را از متغیر واگذاری فعالیت‌های دولتی داشته است و عبارت دیگر ترتیب تاثیر پذیری شاخص‌های مذکور از فرایند واگذاری فعالیت‌ها چگونه است، که جهت پاسخ با این سوال از آزمون فریدمن استفاده شده است که نتایج در جدول شماره ۱۶، نشان داده شده است:

با توجه به ضریب همبستگی بدست آمده و سطح معناداری محاسبه شده (۰/۰۰۰) تایید می‌گردد که همبستگی میان متغیر واگذاری فعالیت‌های دولتی و حمایت مدیریت معنادار است بنابراین فرض صفر رد و فرض تحقیق تأیید می‌گردد.

فرضیه فرعی (۵):

میان واگذاری فعالیت‌های دولتی و سیستم‌های سازمانی رابطه معنی داری وجود ندارد H_0

میان واگذاری فعالیت‌های دولتی و سیستم‌های سازمانی رابطه معنی داری وجود دارد H_1

همان گونه که در جدول شماره ۱۴، مشاهده می‌شود در ردیف اول این جدول ابتدا عدد ۲۹/۶۱ آمده است که همان آماره کای مربع آزمون ماست و درمقایسه با مقدارمبین بدست آمده از جدول χ^2 در سطح خطای ۰/۰۱ و درجه آزادی ۶ یعنی ۱۶/۸، مقدارمحاسبه شده بزرگتر است $۲۹/۶۱ > ۱۶/۸$ ، بنابراین فرض H_0 رد می‌شود و فرض تحقیق تأیید می‌گردد

جدول ۱۴: خروجی کامپیوتری آزمون χ^2 (کای اسکویر)

Chi-Square Tests

	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)
Pearson Chi-Square	29.611 ^a	6	.000
Likelihood Ratio	30.844	6	.000
Linear-by-Linear Association	16.393	1	.000
N of Valid Cases	205		

a. 3 cells (25.0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 1.71.

متغیرها	فراوانی	کای اسکویر	درجه آزادی	سطح معناداری	کای اسکویر مبین
واگذاری فعالیت‌های دولتی	۲۰۵	۲۹/۶۱۱	۶	۰/۰۰۰	۱۶/۸۱
سیستم‌های سازمانی	۲۰۵				

همچنین برای آزمون مجدد از ضریب همبستگی اسپیرمن استفاده گردیده که نتایج آن در جدول ۱۵، نشان داده شده است:

جدول ۱۶: ترتیب تاثیرپذیری شاخص‌های توسعه بستر کارآفرینی سازمانی از متغیر واگذاری فعالیت‌های دولتی

متغیر	میانگین رتبه
ساختار	۳/۵۴
سیستم‌های سازمانی	۳/۲۹
فرهنگ سازمانی	۳/۲۴
حمایت مدیریت	۲/۵۰
اهداف سازمانی	۱/۹۳

توسعه بستر کارآفرینی سازمانی پرداخته شد مبنی بر اینکه آیا وجود شاخص‌های توسعه بستر کارآفرینی سازمانی شرکت آب و فاضلاب ناشی از واگذاری فعالیت‌ها به بخش خصوصی بوده است یا نه؟ که نتایج حاصله از توزیع درصد فراوانی و نیز آزمون ویلکاکسون این را تأیید نموده است.

پیشنهادات تحقیق

الف- پیشنهادات ناشی از نتایج تحقیق

با توجه به نتایج حاصله از آزمون فرضیات تحقیق، پیشنهادات تحقیق عبارتند از:

۱- با توجه به نتایج حاصله در مورد فرضیه فرعی اول، جهت توسعه هرچه بیشتر بستر کارآفرینی سازمانی پیشنهاداتی به شرح زیر ارائه می‌گردد:

♣ با اصلاح و سازماندهی چارت سازمانی و ادغام برخی پست‌ها و مشاغل موازی و غیر ضروری و ایجاد واحدهای تخصصی، ساختار سازمانی تخت و با سلسله مراتب کم را ایجاد نماید. ساختاری که در عرض گسترش یافته و افراد بتوانند بدون کمترین مشکل و مانعی نظرات و ایده‌های خود را انتقال داده و نهایتاً عملیاتی نمایند.

♣ ارتباطات غیررسمی را جایگزین ارتباطات رسمی و بورکراتیک نماید تا از این طریق فرآیند ارائه پیشنهادات و انتقادات تسریع گردد و کارکنان بتوانند به راحتی ابراز عقیده کرده و نظرات و انتقادات با کمترین تحریفی به مدیریت سازمان انتقال داده شود و از طرف دیگر در سایه چنین ارتباطاتی، تعامل بین کارکنان با یکدیگر و بین کارکنان و مدیریت بهبود یافته و فعالیت‌های سازمان از مسیرهای کوتاهتری انجام گیرند.

♣ تا حد امکان از کارکنان توانمند و شایسته در پست‌های تخصصی استفاده نماید تا از این طریق فعالیت‌های سازمانی با کمترین پرت مالی و زمانی و به نحو احسن انجام گیرند و چنانچه قرار گرفتن افراد در پست خاصی نیاز به تخصص ویژه دارد، از طریق برگزاری دوره‌های آموزشی مختلف، تخصص لازم را در اختیار کارکنان قرار دهد.

۲- با توجه به نتایج حاصله در مورد فرضیه فرعی دوم، جهت توسعه هرچه بیشتر بستر کارآفرینی سازمانی پیشنهاداتی به شرح زیر ارائه می‌گردد:

♣ وجود آرمان و هدف مشترک در هدفگذاری‌های سازمان. براساس مطالعات علمی انجام گرفته در نظام‌های اداری کشورهای جهان سوم، فقدان هدف و آرمان مشترک میان کارکنان و سازمان یکی از ویژگی‌های نظام‌های اداری

نتایج جدول ۱۶، حاکی از آن است که، شاخص ساختار با میانگین رتبه (۳/۵۴) بیشترین تاثیرپذیری را از متغیر واگذاری فعالیت‌ها داشته است و در جایگاه اول قرار دارد، شاخص سیستم‌های سازمانی با میانگین رتبه (۳/۲۹) در جایگاه دوم و شاخص فرهنگ سازمانی با میانگین رتبه (۳/۲۴) در جایگاه سوم قرار دارند. شاخص‌های حمایت سازمانی با میانگین رتبه (۲/۵۰) و اهداف سازمانی با میانگین رتبه (۱/۹۳) نیز به ترتیب در جایگاه چهارم و پنجم قرار دارند. بنابراین با توجه به نتایج حاصله می‌توان اینگونه استنباط نمود که اگر شاخصی بهترین وضعیت را در سازمان دارد، بدین معنی است که شاخص مذکور بیشترین تاثیر پذیری را از متغیر واگذاری فعالیت‌ها داشته است و بعبارت دیگر متغیر واگذاری فعالیت‌ها بیشترین تاثیر را بر شاخص مذکور داشته است.

بحث و نتیجه‌گیری

سوال اصلی پژوهش حاضر این بوده که آیا میان واگذاری فعالیت‌های دولتی و توسعه بستر کارآفرینی سازمانی رابطه ای وجود دارد؟ به منظور پاسخ به این سوال یک فرضیه اصلی و پنج فرضیه فرعی ارائه شده که تمامی فرضیات با استفاده از دو روش آماری کای اسکویر و ضریب همبستگی اسپیرمن مورد آزمون قرار گرفتند که براساس نتایج حاصله از این دو روش با اطمینان ۰/۹۹ مورد تایید قرار گرفتند.

البته قبل از آزمون فرضیات ارائه شده، ابتدا به بررسی وضعیت شاخص‌های توسعه بستر کارآفرینی سازمانی در شرکت آب و فاضلاب استان پرداخته شد که نتایج حاصل از این بررسی نشان داد همه شاخص‌های توسعه بستر کارآفرینی سازمانی در شرکت آب و فاضلاب استان گلستان در سطح بالایی وجود دارند. سپس به بررسی ارتباط میان واگذاری فعالیت‌های دولتی با شاخص‌های

در فضای سازمان و تبدیل نمودن آن به یک هنجار و ارزش سازمانی در بین کارکنان. عاملی که وجود آن رمز بقای سازمان و فقدان آن به منزله پایان حیات سازمان است. بنابراین در این خصوص پیشنهاد می‌گردد که مدیریت سازمان با برگزاری دوره‌های آموزشی مختلف کارکنان را با اهمیت چنین موضوعاتی آشنا نموده و نیز با شفاف سازی امور مربوط به سازمان و کارکنان گام نخست را در زمینه اعتماد سازی در سازمان بردارد و با تدابیر و سیاست‌های مختلف این حس را در کارکنان سازمان القا نماید که کلیه اموری که در سازمان انجام می‌گیرد برپایه صداقت و اعتماد متقابل بنا نهاده شده است و تنها عاملی که باعث می‌شود فردی نسبت به دیگری از جایگاه و امتیازات بیشتری برخوردار گردد، نوع عملکرد و تلاش او در سازمان می‌باشد که او را از دیگران متمایز ساخته است.

۴- با توجه به نتایج حاصله در مورد فرضیه فرعی چهارم، جهت توسعه هرچه بیشتر بستر کارآفرینی سازمانی پیشنهاداتی به شرح زیر ارائه می‌گردد:

♣ متولی شدن فعالیت‌های کارآفرینانه از سوی سازمان نیز از جمله مواردی است که می‌تواند به توسعه کارآفرینی سازمانی کمک نماید. این گونه اقدامات باعث می‌گردد که کارکنان با موضوع کارآفرینی بیشتر آشنا شده و با مشاهده نتایج آن علاقمند گردند که خود متولی اجرای چنین طرح‌هایی شوند که این خود از یک سو هم می‌تواند به جهت آشنایی کارکنان با مقوله کارآفرینی، سرعت کارآفرین شدن سازمان را افزایش دهد و هم از سوی دیگر منافع سرشاری را عاید سازمان نماید. بدین منظور مدیران سازمان می‌توانند با استفاده از متخصصان، زمینه‌هایی که امکان فعالیت در آن‌ها وجود دارد ولی بنا به دلایلی کمتر مورد توجه قرار گرفته اند را شناسایی نموده و با انجام مطالعات دقیق علمی و بررسی نتایج و ریسک‌های احتمالی، متولی انجام آن‌ها گردند و از این طریق ضمن درگیر کردن کارکنان با طرح، تجربه و دانش لازم را نیز در آن‌ها ایجاد نمایند.

♣ حمایت و قدردانی مدیریت از ایده‌های جدید، پروژه‌های آزمایشی کوچک و افرادی که منشاء چنین طرح‌های می‌باشند نیز از جمله اموری است که می‌تواند در قالب متغیر حمایت مدیریت مطرح شود. بنابراین توصیه می‌گردد که سازمان و مدیریت ارشد آن بادرک این واقعیت که حمایت‌های مالی و معنوی به شدت در رشد خلاقیت و گرایش افراد به ابداع و نوآوری موثر است، شرایط مالی و سازمانی لازم را جهت پرداختن به امور کارآفرینانه مهیا سازند تا از این طریق صاحبان ایده و

در این کشورها شناخته شده است. عاملی که شاید یکی از مهمترین دلایل عقب ماندگی کشورهای مذکور در کنار سایر عوامل می‌باشد. بنابراین در این خصوص لازم است مدیریت سازمان با اتخاذ سیاست‌هایی از جمله مشارکت دادن کارکنان در هدف گذاری‌ها، تشریح اهداف سازمانی، توجه به خواسته‌ها و نیازهای کارکنان در خط مشی گذاری‌های کلی سازمان،... یک هدف و آرمان کلی را در سازمان بوجود آورند. بطوریکه کلیه کارکنان اهداف خود را همجهت و مکمل اهداف سازمانی ببینند و موفقیت خود را در گرو موفقیت سازمان در دستیابی به اهداف تعیین شده ببینند. چرا که در چنین شرایطی است که کارکنان خود را نسبت به سازمان و تحقق اهداف آن متعهد دانسته و در جهت رشد کارآفرینی و اعتلای آن تلاش می‌کنند.

♣ فرصت گرایی و از استفاده از فرصت‌های موجود نیز از جمله عواملی است که می‌تواند سهم قابل توجهی در رشد بستر کارآفرینی سازمانی داشته باشد. بنابراین در این خصوص نیز پیشنهاد می‌گردد که مدیریت سازمان علاوه بر اینکه واحدی را جهت مطالعه و تجزیه و تحلیل شرایط و فعل و انفعالات داخلی سازمان در چارت سازمانی ایجاد می‌کند، قسمتی را نیز مسؤل تجزیه و تحلیل شرایط محیطی و فعالیت‌های سایر رقبا و هم‌تایان نماید تا از این رهگذر هم از فرصت‌های داخلی به بهترین وجه ممکن استفاده نماید و هم از موقعیت‌هایی که در محیط خارجی سازمان وجود دارد و شاید دیگران از آن غافلند، کمال بهره برداری را جهت رشد و توسعه سازمان بعمل آورد.

۳- با توجه به نتایج حاصله در مورد فرضیه فرعی سوم، جهت توسعه هرچه بیشتر بستر کارآفرینی سازمانی پیشنهاداتی به شرح زیر ارائه می‌گردد:

♣ ایجاد و برقراری روحیه همکاری و ارتباط متقابل میان کارکنان به گونه ای که کارکنان دارای قلمرو حکومتی نباشند. جهت دستیابی به این مهم مدیریت سازمان لازم است فعالیت‌های سازمانی را در قالب گروه‌های تخصصی عملیاتی نماید که از این طریق ارتباط و همکاری متقابل را میان افراد برقرار نماید و هیچ یک از کارکنان خود را در قلمرو حکومتی خود جدای از سایرین نپندارد و همگی خود را در راستای تحقق یک هدف واحد مسؤل دانسته و با همکاری متقابل نسبت به دستیابی به هدف مذکور کوشا و ساعی باشند. چراکه فرهنگ کارآفرینی سازمانی یک فرهنگ مشارکتی است نه یک فرهنگ فردگرا و تک محور.

♣ تثبیت نمودن حس صداقت و اعتماد متقابل

اشاره می‌گردد:

- ۱- بررسی تطبیقی نتایج کارآفرینی در بخش دولتی و خصوصی
- ۲- بررسی میزان تاثیر هر یک از شاخص‌های کارآفرینی جهت رشد و توسعه کارآفرینی
- ۳- بررسی تطبیقی جایگاه کارآفرینی در نظام اقتصادی ایران و سایر کشورهای مختلف جهان

منابع و ماخذ

- ۱- پرداختچی محمد حسن؛ شفیع زاده، حمید (۱۳۸۵) درآمدی بر کارآفرینی سازمانی. تهران: ارسباران
- ۲- پرکوپنکو ژوزف. مدیریت خصوصی لذا سازی. ترجمه حسین اکبری، دردانه داوری. [تهران] آتنا، ۱۳۸۰.
- ۳- ذبیحی محمد رضا؛ مقدسی، علیرضا (۱۳۸۵) کارآفرینی از تئوری تا عمل، مشهد: انتشارات جهان فردا
- ۴- رضائیان علی (۱۳۸۵) مبانی سازمان و مدیریت، تهران: انتشارات سمت، چاپ نهم
- ۵- صمد آقا جلیل (۱۳۷۸) سازمان‌های کارآفرین، تهران: مرکز آموزش مدیریت دولتی
- ۶- کرباسی علی؛ محمد ولد خانی، مهرداد شرافت و حمید عظیم زادگان (۱۳۸۱) "مروری بر ادبیات کارآفرینی". فصلنامه صنایع، شماره ۳۳

7- Hisrich R. D. and M. P. Peters (1998). "The Individual Entrepreneur in Entrepreneurship". McGraw Hill publishing.

8- Hisrich R. D. and M.P. Peters (2002). "Entrepreneurship", Fifth Edition, McGraw Hill publishing.

9- Fredrichson, J (2006). "The Strategic Decision Process and Organizational Structuer in Entrepreneurship". Academy of Management Review, Vol. 11, No. 2.

10- mirjam van praag and Peter H. overshoot. (2007). "what is the value of entrepreneurship? A review of recent research".

11-Upton. N., C. Moore, L. Wachols and D. Sexton (1999). "A comparative analysis of learning needs of family-owned and entrepreneurship firms". Hankamer school of business journal. No. 17

علاقمندان در یک بستر مناسب و فارغ از هرگونه کمی و کاستی، توانایی‌های خود را عملی ساخته و باعث رشد و بالندگی سازمان گردند

۵- با توجه به نتایج حاصله در مورد فرضیه فرعی پنجم، جهت توسعه هرچه بیشتر بستر کارآفرینی سازمانی پیشنهاداتی به شرح زیر ارائه می‌گردد:

♣ با توجه به اینکه هسته و عنصر اصلی در یک سیستم خصوصی سهام و سهامداری است بنابراین پیشنهاد می‌گردد که مدیریت سازمان با ایجاد زیر ساخت‌های مناسب و کاهش ریسک سرمایه گذاری زمینه واگذاری میزان بیشتری از سهام را به سهامداران قوی و با نفوذ، فراهم نماید تا از این طریق ضمن تقویت سیستم حاکمیتی شرکت، شرایط لازم راجهت پرداختن به طرح‌های نو و خلاق فراهم می‌گردد.

♣ با ایجاد گروه‌های کاری تخصصی متعدد و واگذاری مسؤلیت این گروه‌ها به سهامداران اصلی، زمینه حضور فیزیکی بیشتر و به تبع آن بهره‌گیری از توانایی‌های آن‌ها در خصوص اتخاذ تصمیمات و هدف گذاری‌های کلان شرکت را فراهم نماید.

♣ با طراحی و اجرای یک سیستم پاداش و تشویق هدفمند و دارای بازخورد که براساس اصول اساسی نظام پاداش و تشویق بنا نهاده شده باشد، ضمن فراهم نمودن زمینه هدفمندتر شدن پاداش‌ها، از طریق دریافت منظم بازخورد، این موضوع را روشن سازد که آیا پاداش‌های پرداخت شده تاثیر و کارایی لازم را داشته اند و بعبارت دیگر باعث برانگیختگی و تلاش بیشتر کارکنان شده اند یا خیر که در صورت منفی بودن پاسخ دلایل آن شناسایی و نسبت به رفع آن اقدام گردد.

ب- پیشنهاداتی برای پژوهش‌های آتی

باتوجه به اینکه مقوله کارآفرینی یکی از موضوعات مهم جهت رشد و توسعه جوامع مختلف در عصر حاضر محسوب می‌گردد اما با این حال با توجه به وسعت و گستردگی مفهوم کارآفرینی و مزیت‌های بی شمار آن در زمینه‌های مختلف و بخش‌های گوناگون لزوم بررسی هرچه بیشتر آن احساس می‌گردد تا با انجام تحقیقات مختلف در این زمینه مفهوم کارآفرینی بیش از پیش در اذهان عمومی توسعه یافته و همگان با مطالعه نتایج تحقیقات گوناگونی که در این زمینه انجام گرفته با مزیت‌ها و جنبه‌های مختلف آن و مهارت‌ها و امکاناتی که جهت پراختن بدان نیاز است، آشنا گردند. در ذیل به برخی از زمینه‌های تحقیقاتی قابل اجرا در خصوص کارآفرینی